

ГАЛЕРИЈА
САВРЕМЕНЕ
УМЕТНОСТИ

22.8 – 21.9.2024.

**ЛЪИЛЪАНА
БУРСАТЪ**

**„АНЂЕЛИ
НОВОГ ДОБА”**

АНЂЕЛИ НОВОГ ДОБА

Ах, како је земља напуњена с идолима свакога изрода!
... Таме цар се зли обрадовао видећ име неба подругано,
видећ људе ће свакој мрскости са тамјаном олтар окађују,
видећ гадне змије, крокодиле да безумна слепост обожава.

Петар II Петровић Његош (Луча микрокозма)

Анђели, као небеске силе, бораве и у небеским и у земаљским сферама и воде рачуна о људима. Према неким веровањима, сваки човек по рођењу добија свог анђела чувара, који га штити током живота, који се појављује у тешким и опасним ситуацијама и који свог штићеника први поздравља у јутро васкрсења. Анђели се баве искупљењем и ако је Библија етички кодекс, кога се не придржавамо, шта ће се догодити? Уколико не следимо анђеоске речи и савете, они нас могу напустити...

Према Дионисију Ареопагиту, анђели први добијају божанствена озарења, кроз њих нама се дају откривења и кроз њих нам је дат закон (погл. Гал. 3,19; Дела ап. 7, 53). Тајна оваплоћења Божијег прво је била откривена анђелима, а затим кроз њих, саопштена и нама. Божанствена виђења којих су били удостојени свети оци, откривана су им управо посредством небеских сила. Реч Божија, која нас учи да нам је закон дат кроз анђеле, казује нам и о поретку божанственог закона да они који су нижи, ка Богу треба да буду приведени посредством виших (бића). Разлог због кога се небески чиновници у Писму називају именом анђела, јер су они ти који нама откривају и саопштавају првоначалну божанску светлост. Анђели приводе истини и Богу одабране (погл. Мт. 2,13; Дела ап. 11,13; Дела ап. 7,10). Сам Исус је од богослова био назван анђелом (погл. Ис. 9, 6), јер Он сам, као анђеоски говори да је оно шта је слушао од Оца, казивао нама људима ради нашег спасења.

Анђела има на хиљаде хиљада, има их небројено више него што ми можемо исказати бројевима. Они су бестелесне силе, стране нашим осећањима, али им ипак није страна маскирање у облику људских бића. Зову их и ветровима, јер је њихова брзина беззауставна (погл. Дела ап. 7, 2; Пс. 103, 3). Име анђеолова заједничко је свим силама небеским зато што сви они, више или мање, саопштавају истине добијене од Бога.

Реч Божија сва небеска бића назива са девет имена и дели их на три тријаде. Они који се налазе у првој тријади свагда стоје пред Богом (погл. Ис. 6,2-3; Јез.1. гл.) и без посредства осталих су у заједници са Њим. Свети престоли као и многи и многокрили чиновници, налазе се у великој и непосредној блискости Богу. Други степен (тријада) садржи у себи власти, господства и силе, док трећи и последњи (степен, тријада) садржи чин анђела, арханђела и начела.

Откривење Исуса Христа, које му даде Бог, показа и по свом анђелу посла своје служитељу Јовану на Патмосу. У уводном писму Јован Богослов сведочи: „У дан Господњи занех се и чух за собом снажни глас као звук трубе, који говораше: запиши у књигу што гледаш и пошаљи на седам цркава: у Ефес, и у Смирну, и у Пергам, и у Тиатиру, и у Сард, и у Филадельфију, и у Лаодикију. ... И обазрех се да видим глас који говораше са мном. ... видех седам златних свећњака и усред свећњака некога налик на Сина човечијег, ... У својој десној руци имао је седам звезда”. И Бог му рече: „Напиши, дакле, што си видео, и што јесте и што ће бити после тога. Тајна седам звезда, које си видео на мојој десници, и седам златних свећњака: седам звезда су анђели седам цркава, и седам свећњака су седам цркава”. Јован је видео и четири анђела где стоје на четири угла земље и држе четири земаљска ветра, да не дува ветар на земљу, ни на море, ни на икакво дрво. И видех другог анђела који се подиже од истока сунца и који има печат Бога живог.

Свети владика, Петар II Петровић Његош, у делу „Луча микрокозма” наводи обраћање његовог анђела чувара: „Висока ме воља назначила за ангела твога хранитеља: ... ја сам тебе пазити почео, кроз гомиле провео громових, којима је ваше поднебије вазда тешко и претоварено”.

Анђели се радују када се грешници покају, када се обратe Господу, али се љуте и могу напустити људе ако у греху истрајавају. Љиљана Бурсаћ, забринута за одлажење анђела, жели да их дозове, да их замоли да остану и пружа им нова места боравка. Љиљана Бурсаћ овом приликом представља амбијенталне интерактивне радове којима зове анђеле да дођу и људе да их следе. За оне који сматрају да их је анђеол чувар напустио уметница је осмислила посебан рад који их може поново повезати путем анђелизације.

У чину сопственог искупљења, она рециклира старе радове и преводи их у нове, посвећене анђелима и њиховим новим духовним оазама, јер – какав би страшан свет био без анђела?

Јуни 2024.

Ирина Томић
доктор наука историје уметности
мастер етнолог антрополог
доцент на ФСУ

... the sword of the church in Jerusalem...
... who say that they are Jews and are not, but they...
... what you are about to suffer. Behold, the devil is about to...
... you may be tempted, and for ten days you will have tribulation...
... give you the crown of life. 11 The one who has an ear, let him hear what the Spirit says to the...
... churches. The one who conquers will not be hurt by the second death.

Handwritten text in a script, likely a form of shorthand or a specific dialect, located at the top of the page. The text is arranged in several lines and is partially obscured by a large white mark.

Handwritten text in a script, likely a form of shorthand or a specific dialect, located on the left side of the page. The text is arranged in several lines and is partially obscured by a large white mark.

Handwritten text in a script, likely a form of shorthand or a specific dialect, located in the middle of the page. The text is arranged in several lines and is partially obscured by a large white mark.

Handwritten text in a script, likely a form of shorthand or a specific dialect, located on the right side of the page. The text is arranged in several lines and is partially obscured by a large white mark.

Guardian

A **guardian** is a protective deity or tutelary deity. The idea of angels, especially in ancient Judaism and Christianity, developed extensively during the Dionysian theurgy and tutelary spirits of the 1st century. The belief in guardian angels was popularized by the 17th-century poet John Milton.

The idea of guardian angels was popularized by Abraham Lincoln in his book *Wings of the Seraphim*. MacGregor MacLennan's *Hermetic Order of the Guardian Angels* is a religious organization.

Alcister Crowley's religion Thelema represents an equivalent of the Golden Dawn, the Hermetic Order of the Emerald Chain, and the teachings of rituals which were established contacts.

Zoroastrianism

Also known as Anahita, a person is accompanied by a guardian angel throughout their life, and the boundaries of the earth descend to earth every day.

Judaism

In the Hebrew Bible, the guardian angel is the

WIKIPEDIA

Andeo

Ovo je glava članka o temi: Andeo

Andeo (od hebrejskog: מַלְאָךְ *mal'ak* - poslanik, vesnik, glasnik, govornik; lat: *angelus*) je u mnogim religijama i kulta bi stvorio. Najčešće se pojavljuje u Bibliji i drugim religijskim tekstovima.

Terminološki, andeo je duhovni biće koje služi Bogu i prenosi njegove poruke na zemlju.

U Bibliji, andeo je često spominjan u kontekstu poslanika Boga. U Starom zavjetu, andeo je bio prisutan u priči o Noj i o Izraelovom izlasku iz Egipta.

Podrijetlo

Vjerovanje da postoje duhovni bića koja služe Bogu, poznato je već u antici.

U Bibliji, andeo je često spominjan u kontekstu poslanika Boga.

WIKIPEDIJA

Andeo

Ovo je glava članka o temi: Andeo

Andeo (od hebrejskog: מַלְאָךְ *mal'ak* - poslanik, vesnik, glasnik, govornik; lat: *angelus*) je u mnogim religijama i kulta bi stvorio. Najčešće se pojavljuje u Bibliji i drugim religijskim tekstovima.

Sadržaj

Etimologija

Andeli u judaizmu

Mihalo

Gavrijo

Osali andeli

Andeli u kršćanstvu

Hijerarhija anđela

Andeli u islamu

Napomena

Literatura

Vanjske veze

Etimologija

Izraz andeo potječe od hebrejskog „mal'ak" (מַלְאָךְ), što je izvedeno iz semitskog korena F-K (פ-ק) značeći „poslati“ ili „služiti“. Izraz se također koristi u starom grčkom, latinskom i slavenskom jeziku. U Bibliji, andeo je često spominjan u kontekstu poslanika Boga. U Starom zavjetu, andeo je bio prisutan u priči o Noj i o Izraelovom izlasku iz Egipta.

Andeli u judaizmu

Oslovač judaizma je bio strogi monoteizam, odnosno vera u jednog Boga, tvorca, bez nitih bogova porednika. Međutim, vremenom se razvio učenje o posrednicima između Boga i čovjeka: anđelima, i rlativno duhovnim, demonskim ili demonima. Andeli ili demoni predstavljaju dva svijeta koji medijacijski silaze u razni svijet, i jedni i drugi dobijaju svoju egzistenciju od istog izvora, od koga su stvoreni.

Andeo (od hebrejskog: מַלְאָךְ mal'ak - poslanik, vesnik, glasnik, govornik; lat: angelus) je u mnogim religijama i kulta bi stvorio.

Биографија

Љиљана Бурсаћ

Рођена је 27. 10. 1946. године у Крагујевцу (Србија). Студирала је на Ликовној академији у Бечу (Аустрија), а усавршавала се и студијски боравила у САД, Немачкој, Француској, А. Р. Сирији и Израелу. Члан је Удружења ликовних уметника Србије – УЛУС и Удружења ликовних и примењених уметника и дизајнера Србије – УЛУПУДС.

Корисник је стипендије Фонда младих 1972–1974. и 1975–1977. године.

Од 1971. године приредила је више од 50 важнијих самосталних изложби и учествовала је на преко 300 групних изложби у земљи и иностранству.

Њена дела налазе се у угледним музејско-галеријским установама и приватним збиркама широм некадашње Југославије, Србије и у свету.

Оснивач је и председник Арт Форум-а.

1999–2000 г. извела је перформанс Мост Светлости на мосту у Косовској Митровици.

Награде:

- 1976. г. Мантова, Италија, национална награда – сребрна медаља (premio nazionale R. Giorgi – medalia d'argento);
- 1976. г. Мантова, Италија, плакета Сан Бенедето По (placeta San Benedetto Po);
- 1990. г. Пиран, Словенија, међународна ликовна награда Ex Tempore;
- 2012. г. Београд, Винчанска повеља;

- 2019. г. Београд, УЛУС, награда за животно дело, лауреат Јесење изложбе;
- 2020. г. Београд, Вукова награда;
- 2020. г. Београд, УЛУПУДС, награда за животно дело;
- 2023. г. Нови Сад – Европска престоница културе – Матица Мира, посебно признање жирија.

Признања:

- 2002. г. Повеља удружења књижевника Србије за пројекат-перформанс Мост Светлости;
- 2004–2008. г. УНЕСКО, Покровитељство за ауторске пројекте, концепцију и реализацију програма Арт Форум-а;
- 2011. г. Српска енциклопедија – САНУ и Матица српска / Том I, књига 2, стр. 679-680.

тел. 381 64 2804511,

имејл: ljiljanabursac@mts.rs

<http://www.seecult.org/search/google/ljiljana%20bursac>

Издавач: Народни музеј у Смедеревској Паланци, Трг Хероја 5,
11420 Смедеревска Паланка srmuseum@open.telekom.rs

За издавача: др Стеван Мартиновић

Уметнички савет: др Оливер Томић, др Бојана Богдановић,
Александра Гедеон, Славенка Чишић Урошевић, Зоран Тодор

Уредник: Александра Гедеон

Дизајн: Валентина Талијан

Лектор: др Милана Додиг

Штампа: “Старпринт”, Смедеревска Паланка

Тираж: 100 примерака

Аутор изложбе Љиљана Бурсаћ

Текст и фотографије Ирина Томић

Видео Маја Радуловић Петровић

nmssp.rs

Народни музеј у Смедеревској Паланци
Галерија савремене уметности